

EESTI ADVOKATUUR

MAKSEJÕUETUSÕIGUSE KOMISJON

Lugupeetud Maris Lauri

Justiitsminister

Justiitsministeerium

E-post info@just.ee

30. märts 2021

Arvamuse avaldamine Füüsilise isiku maksejõuetuse seaduse eelnõu kohta

Justiitsministeerium esitas Eesti Advokatuuri maksejõuetusõiguse komisjonile (edaspidi **komisjon**) arvamuse avaldamiseks Füüsilise isiku maksejõuetuse seaduse eelnõu (edaspidi **eelnõu**), millest tulenevalt avaldab komisjon siinkohal oma seisukohad.

1. Ametiteenustena läbiviidavate vara müükide või enampakkumiste piiramine

Peame oluliseks täiendada PankrS § 17 lg 3 ja § 31 lg 6 selliselt, et ajutise halduri nimetamisel või pankroti väljakuulutamisel saaks kohus koos täitemenetlusega peatada või lõpetada ka kohtutäiturite poolt käimasolevate ametiteenuste läbiviimised. Eelkõige on silmas peetud ametiteenuse osutamise raames läbiviidavaid vara müüke ja enampakkumisi.

Ametiteenuse jätkamisel pankrotimenetluse kestel tekib olukord, kus kohtutäituril puudub alus pärast müügitulemist kohtutäituri tasu ja täitekulude mahaarvamist järelejäänud summa kandmiseks pankrotivara hulka. Kohtul ja ajutisel pankrotihalduril ei pruugi olla teadmist ametiteenusena korraldatava vara müügi kohta, mis ei pruugi alati toimuda enampakkumise korras. Eeltoodu tõttu on praktikas korduvalt juhtunud, et ametiteenuse korras teostatud müügist laekuvad summad ei laeku pankrotivarasse, mis võib hakata kujunema laiemaks praktikaks ja probleemiks. Puudub mõistlik põhjendus käsitleda ametiteenust erinevalt.

Pankrotivara müük pärast ajutise halduri nimetamist kolmandatele isikutele ja väljamakse erateenuse tellijale ning hilisem tagasivõitmise menetlusest tekkiv kulu, kahjustab kõigi võlausaldajate huve ning pikendab pankrotimenetlust. Vara müük pankrotimenetluse ajal peab toimuma võlausaldajate kontrolli all ning kõiki võlausaldajaid tuleb pankrotimenetluse perioodil kohelda võrdselt.

Kuna ametiteenusena läbiviidavale eraenampakkumisele ei laiene täitemenetluse seadustik, siis tuleks ühtse praktika ja menetlusloogika kujundamiseks vastavalt täiendada pankrotiseaduse § 17 lg 3 ja § 31 lg 6.

2. Pankrotivara käsutamise keelamine kolmandatele isikutele

Tagamaks kohtutäiturite poolt PankrS § 85 lg-st 2 tulenevat kolmanda isiku võlgniku vara kohta teabe andmise kohustuse täitmist teeme ettepaneku täiendada PankrS § 20 lg 1 selliselt, et kohus võib keelata ajutise halduri nõusolekuta võlgniku vara käsutada ka kolmandatel isikutel, mitte vaid võlgnikul.

3. Pankrotihalduritele kutsealaste pangakontode lubamine

Toetame Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja (edaspidi **KPK**) taotlust täiendada PankrS pankrotihalduri kutsealase pangakonto omamist võimaldava sättega, kuna praktikas esineb juhtumeid, kus krediidasutused, tuginedes kehtivale riskipoliitikale ja krediidasutuste seaduse § 89 lg 9, keelduvad avamast võlgniku nimel arvelduskontot. Sarnast keeldumist on esinenud pärandvara pankrotimenetlustes surnud isiku konto taasavamisel. Kutsealane pangakonto vajadus on praktikas tõusetunud ka juhtudel, kus pankrotihaldur on jäetud kohtu poolt pärast pankrotimenetluse lõppemist pankrotihalduri ülesannetesse, kuid võlgniku konto kasutamise õigus lõppes pankrotimenetluse lõppemisega. Sama probleem esineb ka järeljagamiste korral (PankrS § 166 lg 1), kui pankrotivõlgniku pangakontod on juba suletud.

Kohtudeposiidi kaudu arveldamine (laekumised ja võlausaldajatele väljamaksed, kulude kandmised) on üldises plaanis kohtu ressursi raiskavad, sest väljamaksete tegemine eeldab eraldi kohtumäärust. Pankrotihaldurite kutsealase arvelduskonto olemasolu vähendaks kohtute töökoormust ka PankrS § 162¹ rakendamisel, sest puuduks vajadus summat hoiustada kohtu määratud kontol lõpparuande lahendi jõustumiseni, et tagada halduri tasu väljamaksmise võimalus.

Oluline on, et ametikonto kasutamine on pankrotihalduri täiendav võimalus ja õigus, mitte kohustus menetlustes, kus võlgnikul on toimiv pangakonto olemas. Kutsealase pangakonto vajadus tõusetub üksnes siis, kui pole võimalik pankrotivõlgniku nimel pangakontot avada või kasutada. Kuivõrd kohtutäituritele ja ka usaldusisikutele võimaldatakse ameti- või kutsealast pangakontot, siis oleks loogiline sarnane võimalus näha ette ka pankrotihalduritele (liiati olukorras, kus pankrotihaldur võtab maksejõuetusmenetluse üle), kes tegutsevad samas kutseorganisatsioonis.

4. Võlgnike motiveerimine maksta ajutise- või pankrotihalduri tasusid võlgadest vabastamise perioodil

Täna reguleerib PankrS võlgniku kohustustest vabastamise perioodil väljamaksete tegemist vaid võlausaldajatele ning väljamaksete tegemine ajutisele- või pankrotihaldurile on reguleerimata. Võlgnike kohustustest vabastamise kestel ei saa pöörata sissenõudeid võlgniku varale ning selle tulemusel on praktikas tekkinud probleem, et võlgnik teeb küll väljamakseid võlausaldajatele, kuid jätab ajutise- või pankrotihalduri tasud maksmata. Võlgnikke tuleks täiendavalt motiveerida võlgadest vabastamise perioodil maksma ka ajutise- või pankrotihalduri tasusid või maksma neid isegi enne võlausaldajatele maksete tegemist.

Eeltoodust tulenevalt teeme ettepaneku, et võlgniku kohustustest vabastamise eeltingimuseks oleks lõppenud menetluse kulude ehk ajutise- või pankrotihalduri tasude ära tasumine.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Jüri Sirel
komisjoni esimees
Eesti Advokatuuri maksejõuetusõiguse komisjon